

Lublin, 19 stycznia 2016 r.

**Szanowny Pan
Jacek Ciepłiński
Idea Biuro Architektoniczne**

Szanowny Panie,

Serdecznie dziękujemy za ostatnie spotkania w sprawie Placu Litewskiego i deptaka. Zgodnie z ustaleniami po spotkaniu 8 stycznia 2016 przesyłam Panu nasze uwagi dotyczące zmian na Placu Litewskim. W załączniku przesyłam także uwagi pana Huberta Trammera.

Uwagi Rady Kultury Przestrzeni do projektu Placu Litewskiego (styczeń 2016):

Pomnik Unii Lubelskiej – warto uczynić go bardziej dostępnym przez umieszczenie nie na kopcu, lecz np. na szerokich, koncentrycznych schodach (bez zieleni lub z jej ograniczeniem), aby można było do niego podejść, usiąść na stopniach itd. Taki zabieg miałby charakter „miejscotwórczy” – obecnie Plac Litewski, oprócz „Baobabu”, nie posiada tego typu charakterystycznych punktów spotkań (landmarków), nadających mu tożsamość na co dzień. Ponadto należy umożliwić komunikację pieszą pomiędzy

Ławki – proponujemy ustawienie ławek tak, by nie zawężyły światła chodników – w specjalnych niszach. Przy ławkach należy przewidzieć miejsce na ustawienie wózka dziecięcego czy zatrzymanie się osoby na wózku. Ponadto proponujemy także rozważyć lokalizację ciekawych siedzisk, np. pojedynczych, dla dwóch osób, obracanych (mogłyby stać się elementem wyróżniającym na placu).

Przystanek na ul. 3 Maja – w tym miejscu przewidziano za mało wolnej przestrzeni dla ludzi, którzy czekają na transport – proponujemy poszerzenie tej strefy. System alejek jest wciąż niedogodny – warto, po analizie obecnie istniejących przedeptów, dodać kilka alejek. To miejsce jest jednym z najbardziej „żywych” na Placu Litewski, dlatego trzeba o nie starannie zadbać.

Oś między pomnikiem a pałacem – to bardzo „mocna” relacja na placu. Na osi tej zaprojektowano zwykły trawnik „użytkowy”, oddzielony od pomnika rondem i poprzecznym ciągiem pieszym. Zatem żadna relacja, oprócz czysto widokowej po usunięciu drzew, nie łączy tych dwóch punktów. We wcześniejszych projektach umieszczono w tym miejscu promenadę tworzącą reprezentacyjną oś ekspozycji pomnik – pałac. Na spotkaniu pojawiły się głosy, że oś ta powinna mieć charakter pieszy na całej długości, zgodnie z założeniem tworzenia „miejscotwórczych” osi placu, prostopadłych do głównych ulic. Niekoniecznie musi to być chodnik.

Proponujemy zachowanie zaproponowanych leżanek, a także dodanie elementów nawierzchni przy wejściach na murawę (np. rozpraszających się) tak, aby ograniczyć ryzyko wydeptywania krawędzi trawnika.

Komunikacja publiczna na placu – warto jeszcze raz przemyśleć jej zachowanie, ze względu na wygodę podróżnych i problem żywotności placu. Zarezerwować miejsce na jej wprowadzenie.

Fontanna będzie przez około pół roku nieczynna, a zajmuje wielką i centralną powierzchnię placu. Jak będzie wyglądać bez wody? Czy nie będzie przypominać nieczynnego basenu? Naszym zdaniem powinna wyglądać tak, aby nie sprawiała smutnego wrażenia „fontanny bez wody”. Innymi słowy, również bez wody, fontanna powinna mieć ładny wygląd i pasować do placu. Proponujemy, by zimą możliwe było przekształcenie fontanny w lodowisko.

Miejsce dla rolkarzy – przydałoby się miejsce z większą połacią równiejszej nawierzchni i elementów dla rolkarzy i deskorolkarzy. Powód obiektywny j.w. – warto jakoś przyciągnąć użytkowników do placu. Proponujemy, by tę kwestię skonsultować ze środowiskiem deskorolkarzy i rolkarzy, m. in. z Bońkiem Falickim.

Orientacja dla niewidomych – po pierwsze musi być, ale po drugie dobrze, aby nie stanowiła odrębnej, rzucającej się w oczy infrastruktury. Nie musi mieć charakteru osobno montowanych ścieżek (np. na deptaku rolę takiej ścieżki pełni zagłębienie dla spływu wody). Rozwiązania należy skonsultować z osobami niewidomymi.

Alejki – warto się przyjrzeć, czy obsługują one obecnie używane trakty sygnalizowane obecnością przedeptów. Innymi słowy: jeśli nie poprowadzi się ich tymi szlakami przedepy znowu się pojawiają. Szczególnie istotny jest Plac Mieczysława A. Krąpca. Obecnie zaprojektowana alejka do ul. Staszica wychodzi na mur pałacu. Proponujemy bardziej intuicyjne wejścia od narożników skweru, m. in. przejście dla pieszych.

Opracowali:
Marcin Skrzypek
Jan Kamiński
Redakcja techniczna:
Katarzyna Kuzia

Jan Kamiński
Przewodniczący RKP

Do wiadomości:
Pan Krzysztof Żuk – Prezydent Miasta Lublin

Załącznik: Uwagi arch. Huberta Trammera do projektu Placu Litewskiego

Kwestia generalna: Bardzo istotne, moim zdaniem, jest aby Plac Litewski nie był urządzany na nowo, ale aby zachowana została ciągłość jego rozwoju. Stąd też, poza elementami zabytkowymi z dalekiej jego historii, bezwzględnie należy zachować wartościowe elementy historyczne sprzed półwiecza – czyli urządzenie Placu autorstwa wybitnych architektów krajobrazu projektu prof. Gerarda Ciołka, Tadeusza Augustynka, Tadeusza Bobka, Jerzego Jarnuszkiewicza z 1962 roku. Nowe urządzenie nie powinno zastępować tamtego, ale stanowić jego renowację z uzupełnieniami i niewielkimi zmianami, w tym wprowadzaniem elementów wynikających z dzisiejszych potrzeb użytkowych.

Więszym zmianom może podlegać obrzeże placu z jezdniami – natomiast część centralna winna być przekształcania wyłącznie na zasadzie kontynuacji.

Jeśli chodzi o szczegóły to za szczególnie cenne i wymagające bezwzględnego zachowania należy uznać:

- miękki układ kompozycyjny alejek znakomicie wpisany w trapezoidalny kształt placu i w naturalny sposób odpowiadający przebiegającym przez plac drogom osób przechodzących przez niego pieszo
- fontannę (projekt Józefa Urbanowicza) o starannie zaprojektowanej i wykonanej kamiennej cembrowinie – fontanny bardziej współczesne i interaktywne mogą być wprowadzone na plac jako elementy dodatkowe, ale w żadnym wypadku nie powinno to oznaczać likwidacji wartościowej fontanny sprzed półwiecza, co byłoby nuworyszowskim aktem barbarzyństwa

(styczeń 2016)